

CHWILE ZAMKNIĘTE W SZKICOWNIKU

W jednej z trzynastu szaf bibliotecznych, w Muzeum w Nieborowie i Arkadii, w Bibliotece znajduje się zbiór albumów, szkicowników i sztambuchów Książęcych Radziwiłłów z Nieborowa.

Sztambuch - dawniej rodzaj pamiętnika.

Jednym z najciekawszych jest album z nr 52 Michała Piotra Radziwiłła , ponieważ ukazuje opowieść rysunkową o życiu codziennym w Nieborowie. Co ciekawe na podstawie pamiętnika – szkicownika możliwe jest zidentyfikowanie poszczególnych miejsc, osób jak również zdarzeń.

W 1879 r. Michał Piotr Radziwiłł (1853-1903) odkupił od stryja Zygmunta nadszarpnięty nieumiejętnym gospodarowaniem majątek nieborowski wraz z Pałacem. W tym samym roku ożenił się z Marią z Kierzgałów-Zawiszów. Małżonkowie tworzyli harmonijny związek, łączyły ich podobne zainteresowania, cele i poglądy. Wspólnie angażowali się w publiczne sprawy społeczne, kulturalne i gospodarcze, poświęcali się działalności charytatywnej.

Dla Nieborowa Michał Piotr pod wieloma względami okazał się mężem opatrności. Zatrzymał proces zadłużenia dóbr. Rezydencje wraz z otoczeniem odnowił i zmodernizował. Przy pałacu książę utworzył stolarnię zwaną „rzeźbiarnią” i manufakturę majoliki. Odkupił i uporządkował Arkadię, dla parafii nieborowskiej wybudował nowy kościół – nekropolię rodu.

Album Księcia Michała Piotra Radziwiłła - przypuszczalnie powstały w latach 1879-1880, oprawiony w tłoczoną, zieloną skórę zawiera 50 ilustracji z przedstawieniami scenek sytuacyjnych z życia rodzinnego Radziwiłłów. Są one rysowane głównie ołówkiem, jedynie strona wprowadzająca pokolorowana jest akwarelą.

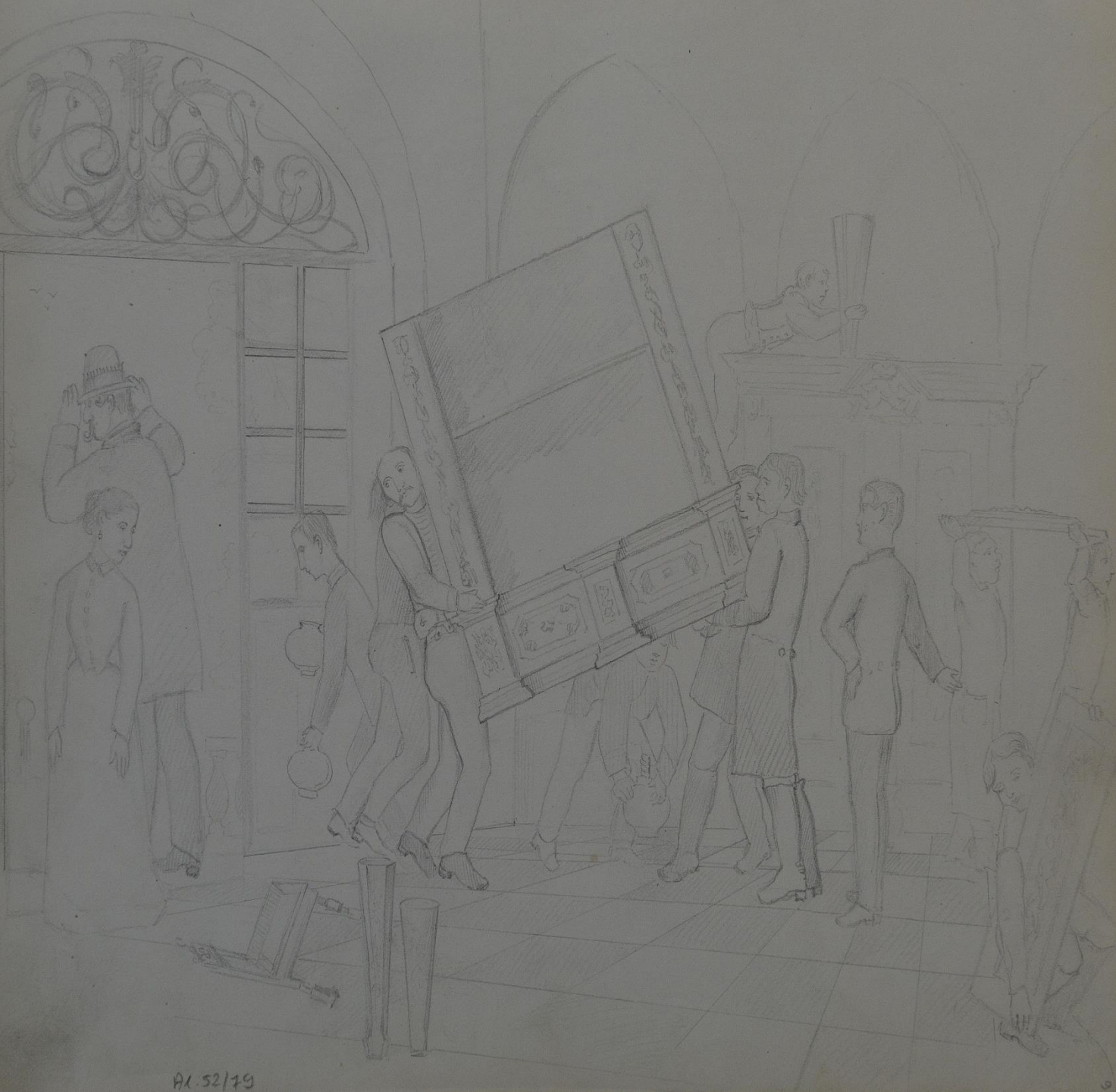

Głównymi bohaterami albumu są:
Maria z Zawiszów – drobna osóbką
z wydatnym nosem, ponadprzeciętnie
wysoki łysawy stryj **Zygmunt** z sumiastymi
włosami i sam autor – **Michał Piotr** młody
mężczyzna z wąsikami i trzema
pieprzykami na lewym policzku

Na pierwszej ilustracji młode małżeństwo , Michał Piotr Radziwiłł wraz z żoną Marią z Zawiszów wjeżdżają bramą główną do nowej siedziby, udekorowanej z tej okazji : na balkonie Pałacu widać szarfę z napisem „Vivat”. Po prawej stronie browaru ,w tle, rysują się budynki gospodarcze (nieistniejące obecnie).

Nowi właściciele wprowadzili wiele przekształceń wyposażenia i wystroju wnętrza pałacu , opierając się na pracach miejscowych rzemieślników. Znacząco przeobrażona została widoczna na rysunku Sień Główna. Zyskała **boazerię z czarnego dębu**, jej sklepienie pokryła polichromia ze scenkami historycznymi. Zamontowano tu **dwuskrzydłowe przeszklone drzwi**, które otworzyły widok na dziedziniec. Książę Michał Piotr wskazuje pracownikom miejsce dla wnoszonej **szafy** (jedna z trzech szaf w typie gdańskim, obecnie eksponowane w budynku manufaktury). Druga z szaf , już złożona , widoczna jest w głębi. Stryj Zygmunt w geście rezygnacji podnosi ręce i wychodzi z pałacu. Dynamika zmian pewnie naruszyła stabilną monotonię jego życia.

Nabożeństwa były okazjonalnie sprawowane w samym pałacu , co potwierdza rysunek. Funkcje kaplicy domowej przejmowała wówczas sala balowa zwana Białą. W jej rogu znajduje się bowiem niewielka wnęka z ołtarzem , zamykana ażurowymi, drewnianymi drzwiami.

Aktywne życie Księżęcej pary nie pozwalało na wiele momentów relaksu , ale na kilku szkicach i one są pokazane. Zaskoczeniem jest rozgrywka badmintonowa między Marią i Zygmuntem przypuszczalnie w przestrzeni Salonu Czerwonego. Posługują się typowymi dla początków tej gry paletkami.

W tle wyposażenie Salonu: charakterystyczne **listwy boazerii** wraz z tkaniną o kwiatowym desenie, **meble- fotel** , **lichtarz dwuświecowy** , **wazon dekoracyjny z podobizną Fryderyka II w medalionie**, **ozdobny wiszący świecznik**.

Spotkanie wieczorne w Salonie Czerwonym

Zarówno Maria jak i Michał Piotr byli bardzo religijni. Doprowadzili do końca budowę murowanego Kościoła w Nieborowie. Michał Piotr w wyposażenie nieborowskiego Kościoła zaangażował się osobiście. To ewenement – fundator stał się w tym przypadku faktycznym projektantem całego, niezwykle spójnego wyposażenia.

Na rysunku ukazującym liturgię sprawowaną jeszcze w starym, drewnianym kościele przedstawieni są siedzący w ławce kolatorskiej Maria, Zygmunt i Michał Piotr.

Najprawdopodobniej jest to jedyny wizerunek wnętrza tej nieistniejącej od lat świątyni.

Ksiądz ubrany jest w niezwykle dekoracyjny, pochodzący z początku XVIII w. **haftowany, biały ornat jedwabny**, który dalej można podziwiać w nieborowskim kościele.

Założenie w 1881 r. przy pałacu w Nieborowie manufaktury majoliki uważane jest za największe osiągnięcie księcia Michała Piotra Radziwiłła. Jeden z rysunków ukazuje jak pracownicy majoliki zdobią przedmioty ceramiczne, których formy, a często i motywy dekoracji są łatwe do identyfikacji. Obiekty te **(talerze, obudowy zegarów , wazony, kafle)** są eksponowane na stałej wystawie majoliki w nieborowskim muzeum.

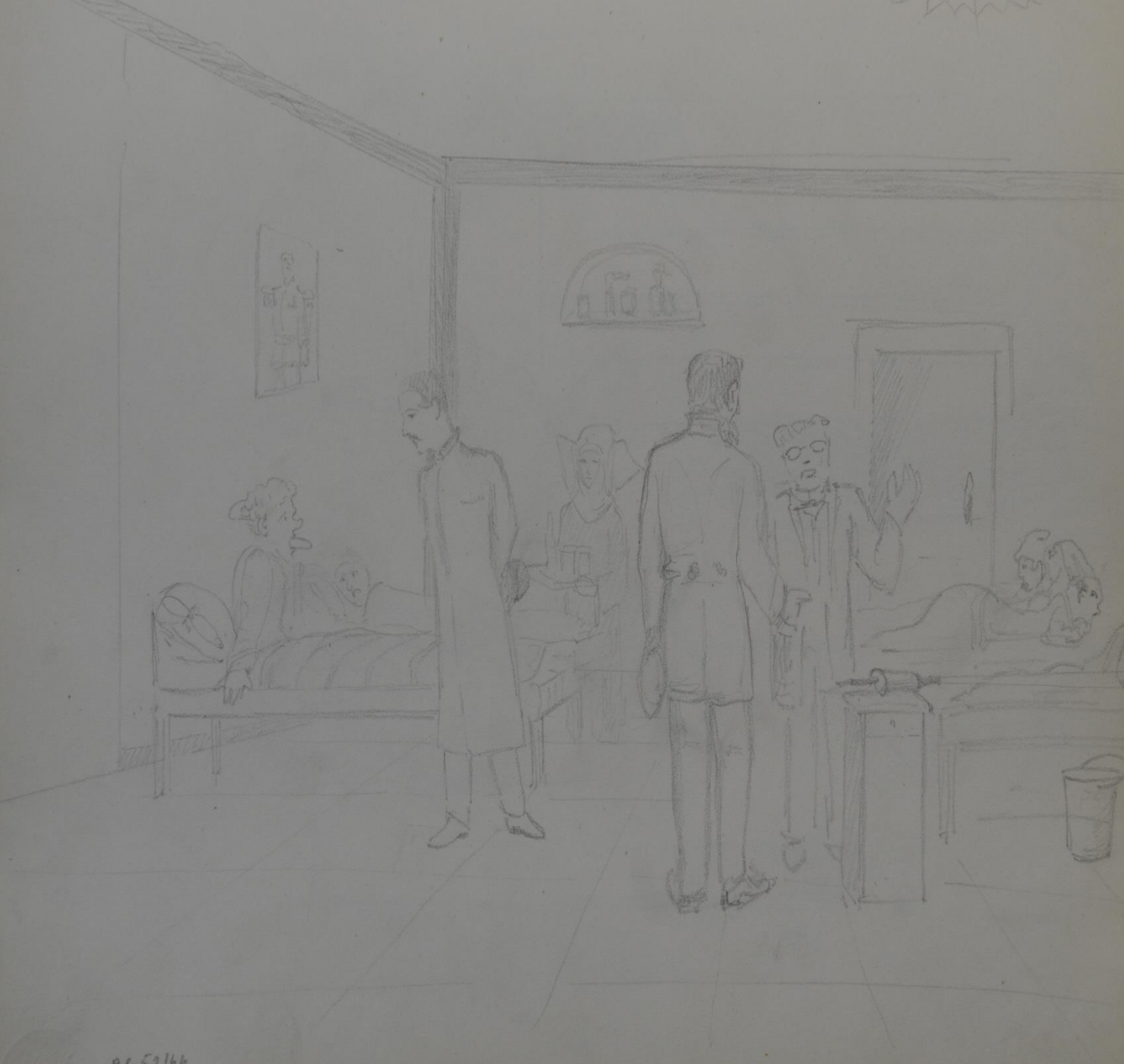
Próby fotografowania

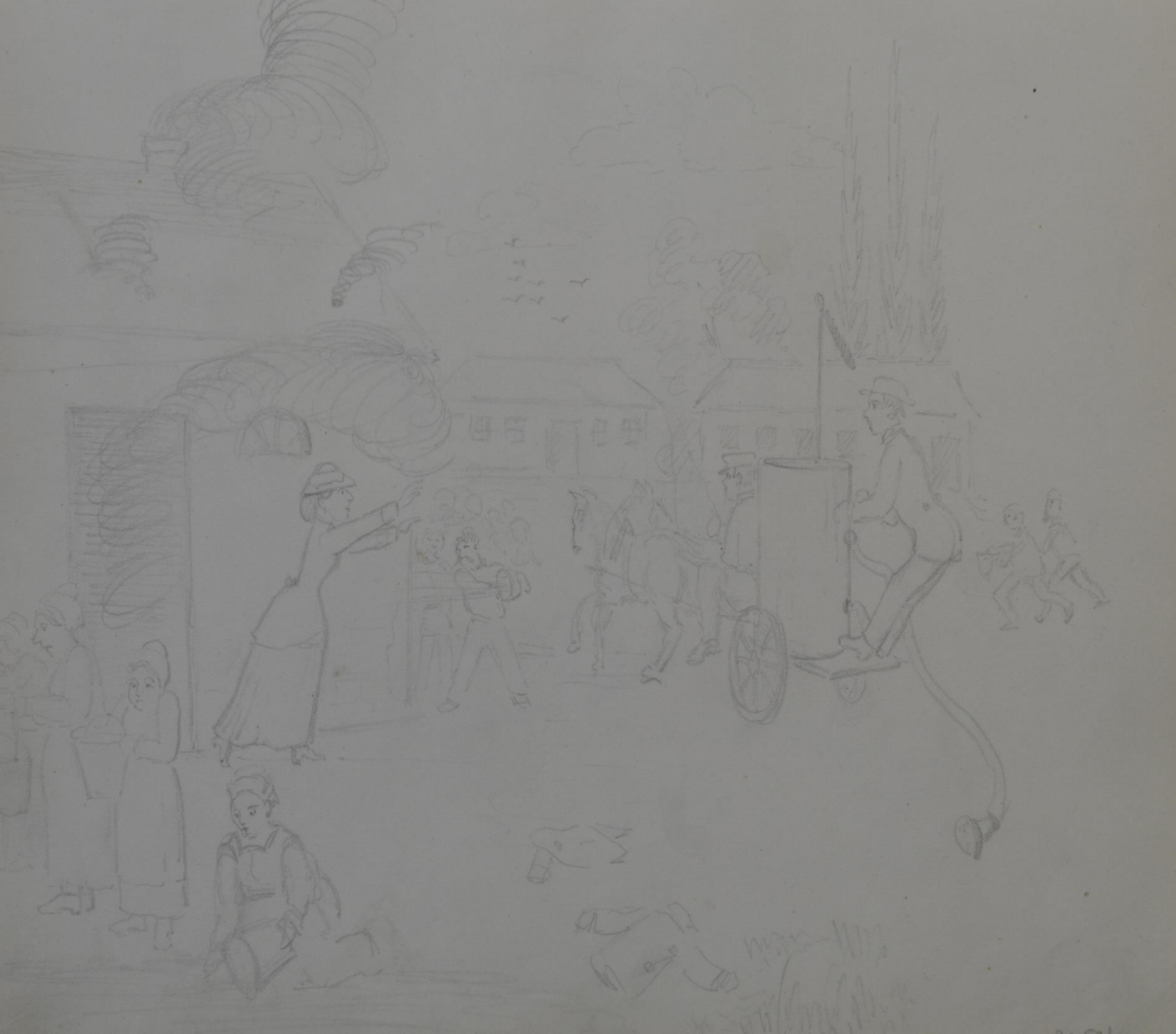

Księżna Maria sfotografowana
przez małżonka.

Wizytacja szpitala, którym
opiekowali się księżęta.

Gaszenie pożaru budynków
gospodarczych

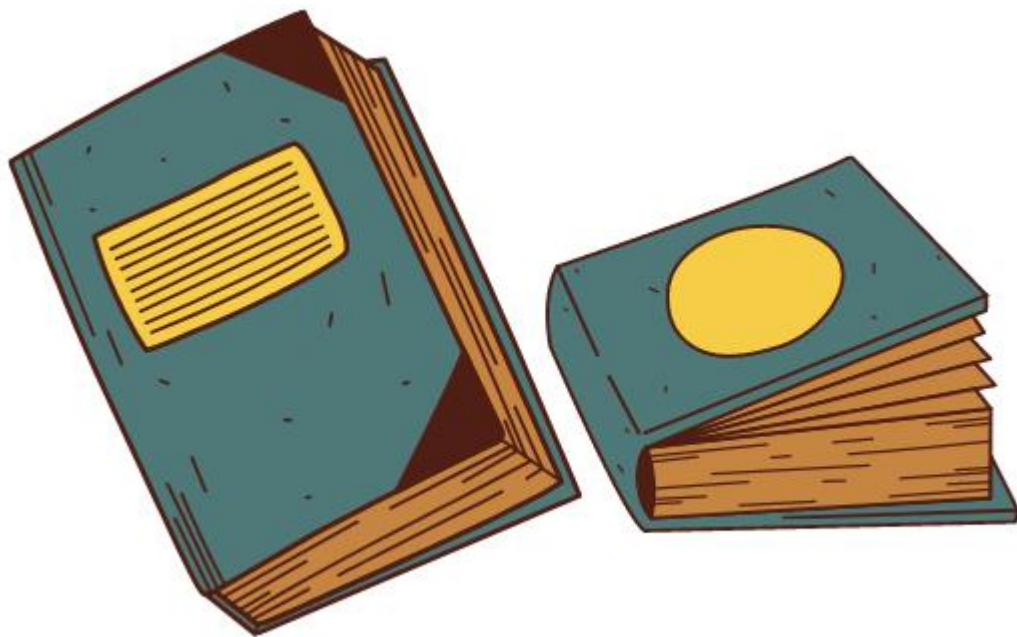
Spotkania towarzyskie w pałacu

I ogrodzie
nieborowskim

Zachęcamy Was do tworzenia własnych
pamiętników !

Dziękujemy